

PATVIRTINTA
UAB „Miesto energija“ gen. direktoriaus
2020 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 32

UAB “MIESTO ENERGIJA” REGULIUOJAMOS APSKAITOS (APSKAITOS ATSKYRIMO IR SĄNAUDŲ PASKIRSTYMO) SISTEMOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. UAB „Miesto energija“ (toliau – Bendrovė) Reguluojamos apskaitos (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) sistemos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) 2018 m. gruodžio 31 dienos nutarimu Nr.O3E-470 „Dėl Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) ir yra privalomos bendrovės darbuotojams..
2. Šis Aprašas atskleidžia bendrovės reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitoje naudojamus principus, metodus ir tvarkas, atliekant apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą.
3. Aprašo principus, metodus ir tvarkas reglamentuoja kiti teisės aktai, į kuriuos šiame Apraše pateikiamos nuorodos:
 - 3.1. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas;
 - 3.2. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas;
 - 3.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas Šilumos kainų nustatymo metodikų principų aprašas;
 - 3.4. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. vasario 28 dienos nutarimas Nr.O3-73 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 03-96 „Dėl šilumos kainų nustatymo metodikos“ pakeitimo“.
4. Bendrovės ataskaitinis laikotarpis – laikotarpis, apimantis finansinių metų periodą nuo kiekvienų metų spalio 1 dienos iki sekančių metų rugsėjo 30 dienos įskaitytinai.
5. Aprašas netaikomas organizuojant ir tvarkant buhalterinę apskaitą ir rengiant finansinę atskaitomybę Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme bei Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme nustatyta tvarka.

II. APSKAITOS ATSKYRIMO TIKSLAI IR PRINCIPAI

6. Bendrovės reguliuojamos apskaitos atskyrimo tikslai:
 - 6.1. atskleisti kiekvieno verslo vieneto, kaip santykinai atskiros Bendrovės verslo (veiklos) dalies, veiklos rezultatus per ataskaitinį laikotarpį, įskaitant faktiškai gautą investicijų grąžos normą;
 - 6.2. atskleisti šilumos sąnaudų, įskaitant investicijų grąžos normą, formavimąsi.
7. Bendrovės reguliavimo apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemos aprašas parengtas vadovaujantis:
 - 7.1. priežastingumo ir turinio svarbos principais – ataskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos, turtas ir įsipareigojimai pagal jų turinį ir ekonominę prasmę tiesiogiai arba netiesiogiai paskirstomi tiems verslo vienetams ir paslaugoms atitinkamai pagal veiklą ar veiklas, kurios nulėmė tų pajamų uždirbimą, sąnaudų atsiradimą (susiformavimą), turto įsigijimą ar įsipareigojimų atsiradimą;
 - 7.2. kaupimo principu – ataskaitinio laikotarpio pajamos ir sąnaudos įtraukiamos į Reguliavimo apskaitos (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) sistemą (toliau – Reguliavimo apskaitos sistema) ir paskirstomos verslo vienetams ir paslaugoms, vadovaujantis pajamų uždirbimo faktų ir neatsižvelgiant į pinigų gavimo ir išmokėjimo faktą;
 - 7.3. objektyvumo ir patikimumo principais – per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pajamų, patirtų sąnaudų, turto ir įsipareigojimų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms atliekamas nešališkai, siekiant neiškreipti bet kurios paslaugos ar verslo vieneto ataskaitinio laikotarpio rezultatų (pelno ar nuostolio), kad tiksliai atspindėtų Bendrovės finansinę būklę ir joje nebūtų reikšmingų klaidų ir nukrypimų;
 - 7.4. periodiškumo ir pastovumo principais – priskaičiuotos pajamos ir sąnaudos suskirstomos į finansinius metus, kuriems pasibaigus sudaroma finansinė atskaitomybė, skirtingiems ataskaitiniams laikotarpiams taikant tą pačią Reguliavimo apskaitos sistemą, išskyrus tuos atvejus, kai:

- 7.4.1. dėl įvykusių reikšmingų įvykių ar aplinkybių reikia naudojamos Reguliavimo apskaitos sistemos loginių pakeitimų;
- 7.4.2. reguliuojančioji institucija reikalauja pakeisti taikomą Reguliavimo apskaitos sistemą, kai ši neatitinka galiojančių teisės aktų;
- 7.5. skaidrumo principu – ataskaitinio laikotarpio pajamų, sąnaudų, turto ir įsipareigojimų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms turi būti atliekamas taip, kad kiekviename pajamų, sąnaudų, turto ir įsipareigojimų paskirstymo etape ir galutinėse ataskaitinio laikotarpio suvestinėse būtų galima aiškiai, skaidriai ir nesudėtingai nustatyti Bendrovės pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus pagal verslo vienetus ir paslaugas bei būtų užtikrinamas Reguliavimo apskaitos sistemos duomenų teisingumas, tikrumas ir savalaikiškumas;
- 7.6. naudingumo principu – Reguliavimo apskaitos sistemos teikiama informacija turi būti išsami, tinkama naudoti ir suprantama tos informacijos gavėjams tiek Ūkio subjekto viduje, tiek už jo ribų;
- 7.7. unikalumo principu – pajamos, sąnaudos, turtas ir įsipareigojimai į reguliavimo apskaitą tik vieną kartą – sudarant apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo ataskaitas;
- 7.8. piniginio mato principu – per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuotos pajamos ir patirtos sąnaudos apskaitomos pinigais.

III. VALDOMŲ CENTRALIZUOTŲ ŠILUMOS TIEKIMO SISTEMŲ NUSTATYMAS

8. Vadovaujantis 2014 m. sausio 17 d. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimo Nr. 03-74 „Dėl sprendimo centralizuoto šilumos tiekimo (ne)sujungimo srityje“ 1 punkto nuostatas, Bendrovei apskaitos atskyrimas ir sąnaudų paskirstymas pagal centralizuotas šilumos tiekimo sistemas yra neprivalomas.

IV. VERSLO VIENETAI (PASLAUGOS)

9. Bendrovė, vykdydama apskaitos atskyrimą, visas per ataskaitinį laikotarpį patirtas pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus privalo paskirstyti šiems verslo vienetams ir jų produktams ar paslaugoms (buhalterinio rakto kodas ir pavadinimas):
- 9.1. Šilumos gamybos verslo vienetas:
- 9.1.1. *GAM* – šilumos gamyba (bendrovė šilumos gamybos šaltinio neturi).
- 9.2. Šilumos perdavimo verslo vienetas:
- 9.2.1. *PER* – šilumos perdavimas centralizuoto šilumos tiekimo sistemos tinklais.
- 9.3. Mažmeninio aptarnavimo verslo vienetas:
- 9.3.1. *MAZ* – mažmeninio aptarnavimo paslauga.
- 9.4. *NEREG* – nereguliuojamos veiklos verslo vienetas.
- Bendrovės paslaugų aprašymas pateikiamas priede Nr.1.

V. PAJAMŲ PASKIRTYMAS

10. Bendrovė ataskaitinio laikotarpio pajamas privalo perkelti į Reguliavimo apskaitos sistemą ir paskirstyti tiesiogiai paslaugoms (verslo vienetams arba jų produktams), vadovaudamasi atsiskaitymų su klientais sistemos įrašais ir apmokėjimui išrašytų sąskaitų (sąskaitų tvarkymo sistemos) informacija.
11. Reguliuojamos veiklos pajamų paskirstymas verslo vienetams turi būti atliekamas už kiekvieną metų mėnesį.
12. Bendrovės reguliuojamoje veikloje patirtos šilumos tiekimo pajamos turi būti paskirstomos verslo vienetams šia tvarka:
- 12.1. **Šilumos gamybos pajamos** = (parduotas šilumos kiekis x vienanarės šilumos gamybos kainos) ;
- 12.2. **Šilumos perdavimo pajamos** = (parduotas šilumos kiekis x vienanarės šilumos perdavimo kainos);
- 12.3. **Mažmeninio aptarnavimo pajamos** = (parduotas šilumos kiekis, nurodytas vartotojams išrašytose sąskaitose x vienanarės mažmeninio aptarnavimo kainos) + pardavimo mokestis).

VI. SĄNAUDŲ PASKIRTYMAS

13. Bendrovė buhalterinę apskaitą vykdo naudodama detalų, veiklos poreikiams pritaikytą, pajamų, sąnaudų, turto ir įsipareigojimų sąskaitų planą, leidžiantį įgyvendinti Metodikos reikalavimus reguliavimo apskaitos srityje (priedas Nr.2).
14. Bendrovės veikloje patirtos sąnaudos iš buhalterinės apskaitos perkeliama į Reguliavimo apskaitos sistemą ir paskirstomos veikloms bei paslaugoms ir produktams. Perkeliama visi buhalterinės apskaitos duomenys bei visi požymiai, leidžiantys kiekvieną sąnaudų eilutę priskirti atitinkamoms Aprašo sąnaudų grupėms, verslo vienetams bei produktams (priedas Nr.3). Visos Bendrovės patiriamos sąnaudos skirstomos į šias sąnaudų grupes:
 - 14.1. šilumos įsigijimo sąnaudos;
 - 14.2. elektros energijos technologinėms reikmėms įsigijimo sąnaudos;
 - 14.3. vandens technologinėms reikmėms įsigijimo sąnaudos;
 - 14.4. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos;
 - 14.5. einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos;
 - 14.6. personalo sąnaudos;
 - 14.7. mokesčių sąnaudos;
 - 14.8. finansinės sąnaudos;
 - 14.9. administracinės sąnaudos;
 - 14.10. rinkodaros ir pardavimų sąnaudos;
 - 14.11. kitos paskirstomos sąnaudos;
 - 14.12. nepaskirstomos sąnaudos.
15. Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį priklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų (produktų) kiekio per tą laikotarpį, laikomos kintamomis sąnaudomis (Aprašo 14.1–14.3) punktuose nurodytos sąnaudų grupės).
16. Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį nepriklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų (produktų) kiekio per tą laikotarpį, laikomos pastoviomis sąnaudomis (Aprašo 14.4 –14.12) punktuose nurodytos sąnaudų grupės).
17. Bendrovė, laikydama Aprašo II dalyje nurodytų principų, visas patiriamas sąnaudas galutinėms paslaugoms (produktams) turi priskirti vienai iš šių kategorijų:
 - 17.1. tiesioginių sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) ir apimtį lėmė konkrečios paslaugos (produktai) ir jų apimtis ataskaitiniu laikotarpiu;
 - 17.2. netiesioginių sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė keleto paslaugų (produktų) grupė, vidinis procesas ar jų grupė, ir kurių sąsajumas su konkrečiomis paslaugomis (produktais) yra netiesioginis. Šios sąnaudos paskirstomos taikant norminius ekonomine, technine logika pagrįstus nešiklius (priedas Nr.4).
 - 17.3. bendrųjų sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, skirtos Bendrovės bendram veiklos palaikymui (užtikrinimui), kurios su konkrečiomis paslaugomis neturi nei tiesioginio, nei netiesioginio sąsajumo, tačiau kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė poreikis užtikrinti Bendrovės organizacinės veiklos nepertraukiamumą, saugumą, stabilumą ir turi sudaryti ne daugiau kaip 10 procentų paskirstytinų sąnaudų. Šios sąnaudos paskirstomos proporcingai pagal tiesiogiai ir netiesiogiai paslaugoms priskirtų pastoviųjų sąnaudų sumą.
 - 17.4. nepaskirstytinų sąnaudų kategorijai priskiriamos beviltiškų skolų, baudų, delspinigių, paramos, labdaros, švietimo ir tantjemų ir kitos nepaskirstytinos sąnaudos;
 - 17.5. nebūtinųjų sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, nepriskirtinos nei vienai iš Aprašo 14.1–14.12 punktuose paminėtų sąnaudų grupių (narystės, stojamųjų įmokų, išskyrus sąnaudas dėl teisės aktuose numatyto privalomo dalyvavimo, tiesiogiai susijusio su reguliuojamu verslo vienetu, reprezentacinės, reklamos, rinkodaros sąnaudos (išskyrus, vadovaujantis teisės aktais, privalomas informavimo sąnaudas bei tinklalapio palaikymą), likviduoto, nurašyto turto, nusidėvėjimo sąnaudų dalis nuo ilgalaikio turto, sukurto už ES ir kitų subsidijų lėšas ir kitos nebūtiniosios sąnaudos.
18. Bendrovė sąnaudų šilumos technologinėms ir savo reikmėms neturi.

VII. PASKIRSTYMO CENTRAI

19. Paskirstymo centras – tai vidaus veikla, kuriai tarpiniame apskaitos atskyrimo etape yra priskiriama tam tikra sąnaudų suma, pagal priešastingumo principą siekiant paskirstyti netiesiogines sąnaudas verslo vienetams (paslaugoms).

20. Bendrovė reguliuojamos apskaitos atskyrimo naudoja šiuos paskirstymo centrus:
 - 20.1. Materialinio aprūpinimo veiklos grupė, kuri atlieka dispečerinį valdymą Klaipėdos LEZ.
 - 20.2. Infrastruktūros valdymo ir eksploatacijos veiklų grupė, kuri užsiima nuoma, eksploatavimu, priežiūra ir administravimu;
 - 20.3. Klientų aptarnavimo veiklų grupė, kuri užsiima vartotojų mažmeniniu aptarnavimu: sąskaitų vartotojams formavimu ir pateikimu, mokėjimų kontrole, skolų išieškojimu ir visapusišku klientų aptarnavimu.
21. Sąnaudų priskyrimas verslo vienetams (paslaugoms) vykdomas netiesiogiai, naudojant paskirstymo nešiklį. Bendrovės naudojamų paskirstymo centrų nešiklių sąrašas pateikiamas priede Nr. 4.

VIII. ILGALAIKIO MATERIALAUS IR NEMATERIALAUS TURTO APSKAITA

22. Bendrovės nuosavo ir išsinuomoto ilgalaikio turto apskaita reguliavimo tikslais bendrovėje vedama atskirai nuo buhalterinės apskaitos.
23. Į ilgalaikio turto sąrašą įtraukiami visi turto vienetai, kuriuos Bendrovė valdė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir įgijo ataskaitinio laikotarpio metu, t. y. įtraukiamas ir ataskaitinio laikotarpio metu parduotas arba nurašytas turtas.
24. Ilgalaikio turto sąrašas sudarytas pagal Metodikoje ir jos prieduose numatytas turto grupes ir pogrupius. Kiekvienas turto vienetas priskiriamas pogrupiui, atsižvelgiant į jo naudojimo paskirtį ir pobūdį. Kiekvienas turto vienetas priskiriamas tik vienam turto pogrupiui.
25. Bendrovė nuosavą ir išsinuomotą ilgalaikį turtą paskirsto tiesiogiai paslaugoms (verslo vienetams arba jų produktams) pagal tai, kurių paslaugų (produktų) teikimui tas turtas yra naudojamas. Administracijos reikmėms naudojamas turtas priskiriamas bendrųjų sąnaudų grupei. Turto įsigijimo (pradinė) vertė vertinama pagal buhalterinėje apskaitoje registruotą turto įsigijimo vertę.
26. Šilumos gamybos įrenginiai turi būti skirstomi paslaugoms, mažiausiomis sąnaudomis užtikrinant patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams. Kadangi bendrovė nuosavo šilumos gamybos šaltinio Klaipėdos laisvojoje ekonominėje zonoje neturi, o šilumos energiją perka iš tiekėjų, todėl nei ilgalaikio nei trumpalaikio turto, priklausančio šilumos gamybos įrenginiams neturi ir nepriskiria. Bendrovė Klaipėdos LEZe turi tik vieną centralizuoto šilumos tiekimo sistemą (Priedas Nr. 5).
27. Metinės ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos apskaičiuojamos taikant Metodikoje nustatytus ir su reguliuojančia institucija (Komisija arba savivaldybės taryba) suderintus turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpius (nuo bazinės kainos įsigijimo dienos) (Priedas Nr. 6).
28. Vertinant turto vertę, turi būti atskleidžiama, kokia turto vertės dalis sukurta už Europos Sąjungos struktūrinių fondų, dotacijų ar subsidijų lėšas, tačiau bendrovė tokio turto neturi.
29. Reguliavimo apskaitoje naudojama ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto apskaitos informacija: turto likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir nusidėvėjimo sąnaudos per ataskaitinį laikotarpį.
30. Vykdamas ilgalaikio turto paskirstymą verslo vienetams, draudžiama veiklos verslo vienetams priskirti :
 - 30.1. plėtros darbų vertę, iki ilgalaikio turto vienetų, kurių formavimui buvo atliekami plėtros darbai, eksploatacijos pradžios;
 - 30.2. prestižo vertę;
 - 30.3. investicinio turto vertę;
 - 30.4. finansinio turto vertę;
 - 30.5. atidėtojo mokesčio turto vertę;
 - 30.6. kito ilgalaikio turto vertę;
 - 30.7. ilgalaikio turto (bet kurios kategorijos), sukurto įvykdžius investicinius projektus, teisės aktų nustatyta tvarka nesuderintus su atitinkamos savivaldybės taryba ir (arba) Komisija, vertę;

- 30.8. ilgalaikio turto (bet kurios kategorijos) vertės pokytį, susijusį su ilgalaikio turto perkainojimo veikla;
- 30.9. nebaigtos statybos vertę, nenaudojamų, esančių atsargose ilgalaikio turto vienetų vertę;
- 30.10. ilgalaikio turto vienetų vertės dalį, sukurtą už vartotojų ir nepriklausomų šilumos gamintojų prijungimą prie tinklų sumokėtomis lėšomis;
- 30.11. ilgalaikio turto vienetų vertės dalį, sukurtą už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, taip pat sukurtą už dotacijų, subsidijų ir apyvartinių taršos leidimų teigiamo prekybos rezultato lėšas.

IX. PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ ATSKLEIDIMAS ŠILUMOS IR KARŠTO VANDENS TIEKIMO VEIKLOSE

Bendrovė nevykdo karšto vandens tiekimo veiklos, todėl pagal Metodikos 1 priedą sandorių tarp verslo vienetų (VV) neturi.

XI. PRIEDŲ APRAŠAS

1. Priedas Nr. 1 „Verslo vienetų (paslaugų) aprašymas“
2. Priedas Nr. 2 „Sąskaitų planas“;
3. Priedas Nr. 3 „Sąnaudų plano sąnaudų grupavimas pagal Metodikoje numatytas sąnaudų grupes“;
4. Priedas Nr. 4 „Paskirstymo centrų sąnaudų nešiklių sąrašas“;
5. Priedas Nr. 5 „Valdomų centralizuoto šilumos tiekimo sistemų sąrašas“;
6. Priedas Nr. 6 „Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpių sąrašas“;